

SWOT-АНАЛІЗ ПАРТІЙНОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ПІДХОДУ

**Тарас Плахтій,
незалежний дослідник**

Україна - 2020

Засади запровадження змін в країні

Кожен з
нас

Хоче змінити і впливати на

Ситуацію
в Україні

Засади запровадження змін в країні

Кожен з нас

Хоче змінити і впливати на

Реально **МОЖЕ**
вплинути лише на те

1. Що саме робить його політична організація
2. У який спосіб вона це робить
3. На основі яких цінностей та принципів вона це робить

Це приведе до

Набуття нових якостей
політичною організацією

Зможе впливати
і змінити

Ситуацію
в Україні

SWOT-матриця будівництва політичних партій в Україні

Порівняльні переваги українського партійного будівництва

Сильні сторони

1. Існує суспільний запит на системну, компетентну, респектабельну політику і появу відповідної політичної сили
2. В центрі, в областях і на місцях є достатня кількість активних та компетентних політиків, експертів та бізнесменів, які хочуть і можуть займатися такою політикою і готові долучитися до побудови відповідної політичної партії.

Можливості

1. Розробка і/або вибір концепції побудови в Україні політичних партій нового покоління і запровадження відповідного їй комплексу організаційно-технологічних інструментів

РИЗИКИ УКРАЇНСЬКОГО ПАРТІЙНОГО БУДІВНИЦТВА

Слабкі сторони

1. Організаційна неспроможність українських еліт
2. Гра з нульовою сумою у партіях
3. Понижений рівень організаційної складності українських політичних партій
4. Нехтування лідерами відмінністю між партійними, військовими та бізнесовими організаціями
5. Брак у лідерів знань про природу внутрігрупових та міжгрупових стосунків
6. Відсутність у лідерів інструментарію для ефективного управління внутрішніми конфліктами
7. Невідповідність фактичного Суб'єкта партії декларативному
8. Хибне бачення ролі і місця партії у лідерів
9. Нехтування вибором організаційної структури та інших параметрів партійного будівництва
10. Несприйняття принципів сучасного лідерства
11. Відсутність фінансування і доступу до медіа
12. Імітація активності через невизначеність продукту партійної діяльності і, як наслідок, відсутність підходів до його виробництва

Загрози

1. Закон олігархізації (Р. Міхельс)
2. Пастка засновника (І. Адезеса)
3. Парадокс лідера (Д. Ольшанський)
4. Потрапляння в залежність делегованих до тих, кому вони делегують владу (П. Бурдьє)
5. Негативна селекція внаслідок страху лідерів втратити власний лідерський статус
6. Інтелектуальна деградація партійних рішень внаслідок дії ефекту Даннінга-Крюгера
7. Маніпуляція альтернативами
8. Злиття, розпад внаслідок одноосібних рішень лідерів
9. Дроблення партії на кілька частин внаслідок конфліктів між лідерами
10. Рейдерство внаслідок відсутності реальних демократичних механізмів управління партією
11. Зовнішнє управління за змістом внаслідок можливості отримання контролю над одним лідером зовнішніми суб'єктами
12. Зовнішнє управління за структурою зі сторони Міністерства юстиції України

Міфологізований образ Героя в українській ментальності та його вплив на організаційну спроможність національних елітних груп

СЛАБКІ СТОРОНИ

1. Організаційна неспроможність українських еліт

Японія - Самурай

Україна - Козак

Міфологізований образ Героя в українській ментальності та його вплив на організаційну спроможність національних елітних груп

СЛАБКІ СТОРОНИ

1. Організаційна неспроможність українських еліт

Японія - Самурай

Україна - Козак

Ронін — декласований самурай феодального періоду Японії, котрий втратив прихильність свого господаря, або ж не зумів уберегти його від смерті.

У рідкісних випадках — мандрівник, який не має над собою чужої влади, вільний воїн.

У сучасній Японії термін «ронін» вживають як метафору стосовно людини, що не склала вступні іспити до вищого навчального закладу (Українська Вікіпедія)

Міфологізований образ Героя в українській ментальності та його вплив на організаційну спроможність національних елітних груп

Японія - Самурай

Україна - Козак

Типові позиції взаємодії в середовищі елітних груп, які повсякчас відтворює національна ментальність

Керівник - підлеглий (ієрархія)

Рівний з рівним (мережа)

Біологічна природа людини

Сприяє

формуванню цих позицій

Суперечить

формуванню цих позицій

СЛАБКІ СТОРОНИ

1. Організаційна неспроможність українських еліт

Якою має бути ефективна організація українських політиків, як ронінів у кубі?

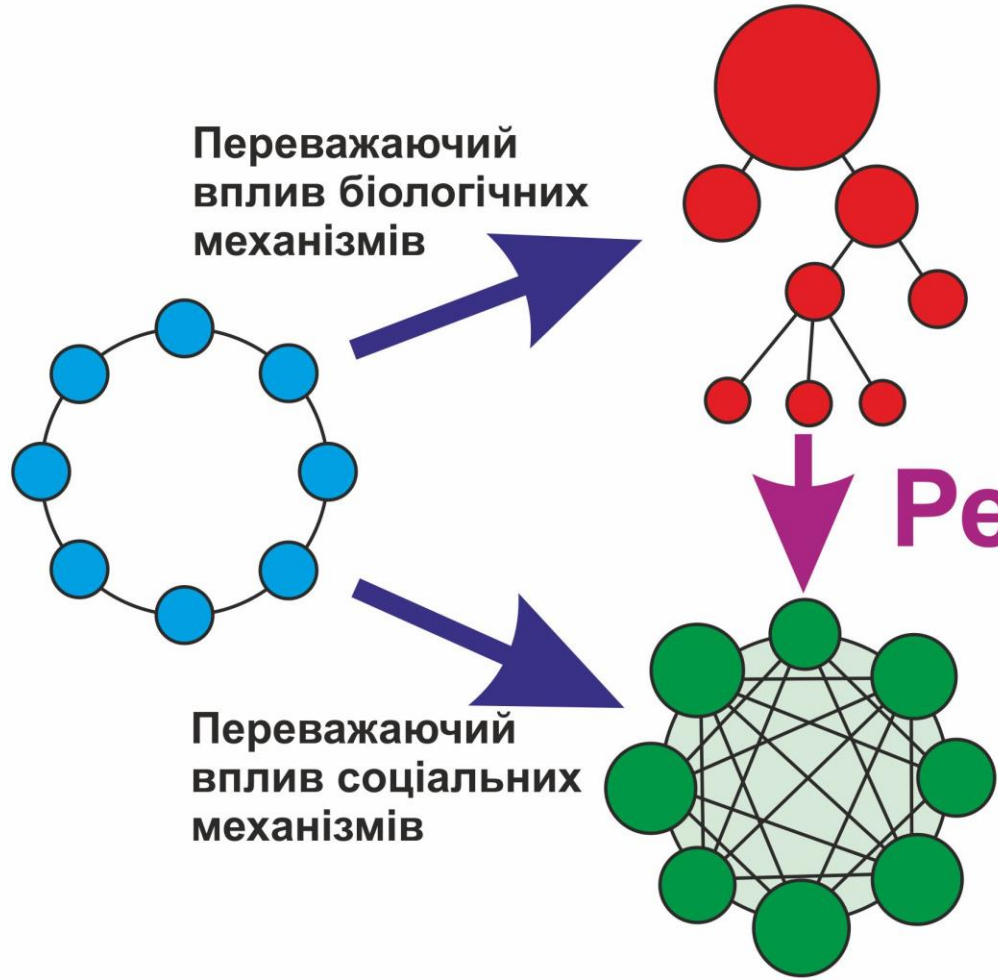
Ігри з нульовою та ненульовою сумою в організаціях

СЛАБКІ СТОРОНИ

2. Гра з нульовою сумою у партіях

Самоорганізація

Організація

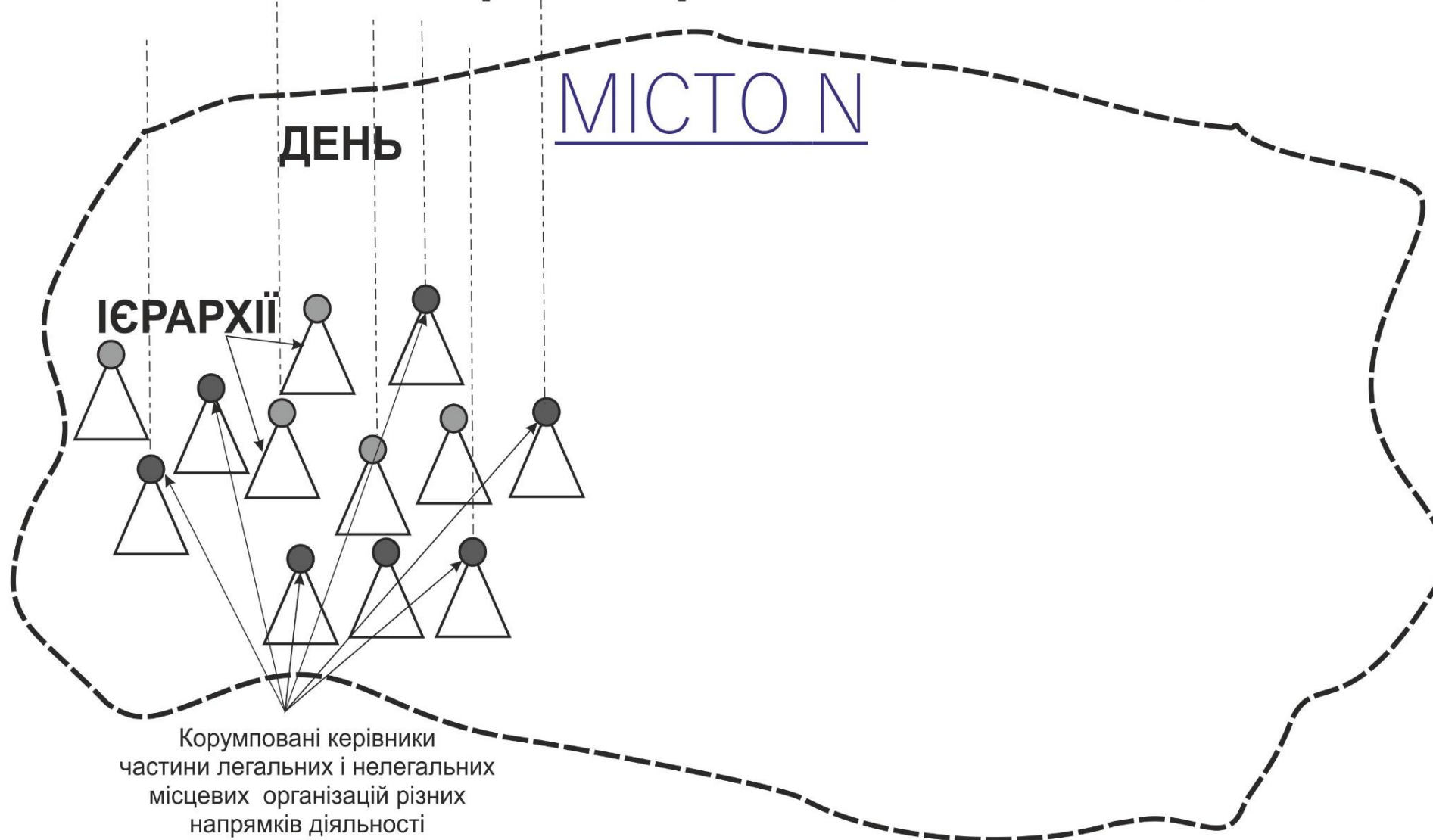
У грі з нульовою сумою, виграш одного гравця означає програш іншого

Реорганізація

У грі з ненульовою сумою, виграш одного гравця необов'язково означає програш іншого

Як запровадити гру з ненульовою сумою в українських політичних партіях?

МОДЕЛЬ олігархічної структури як еталону мінімального рівня організаційної складності

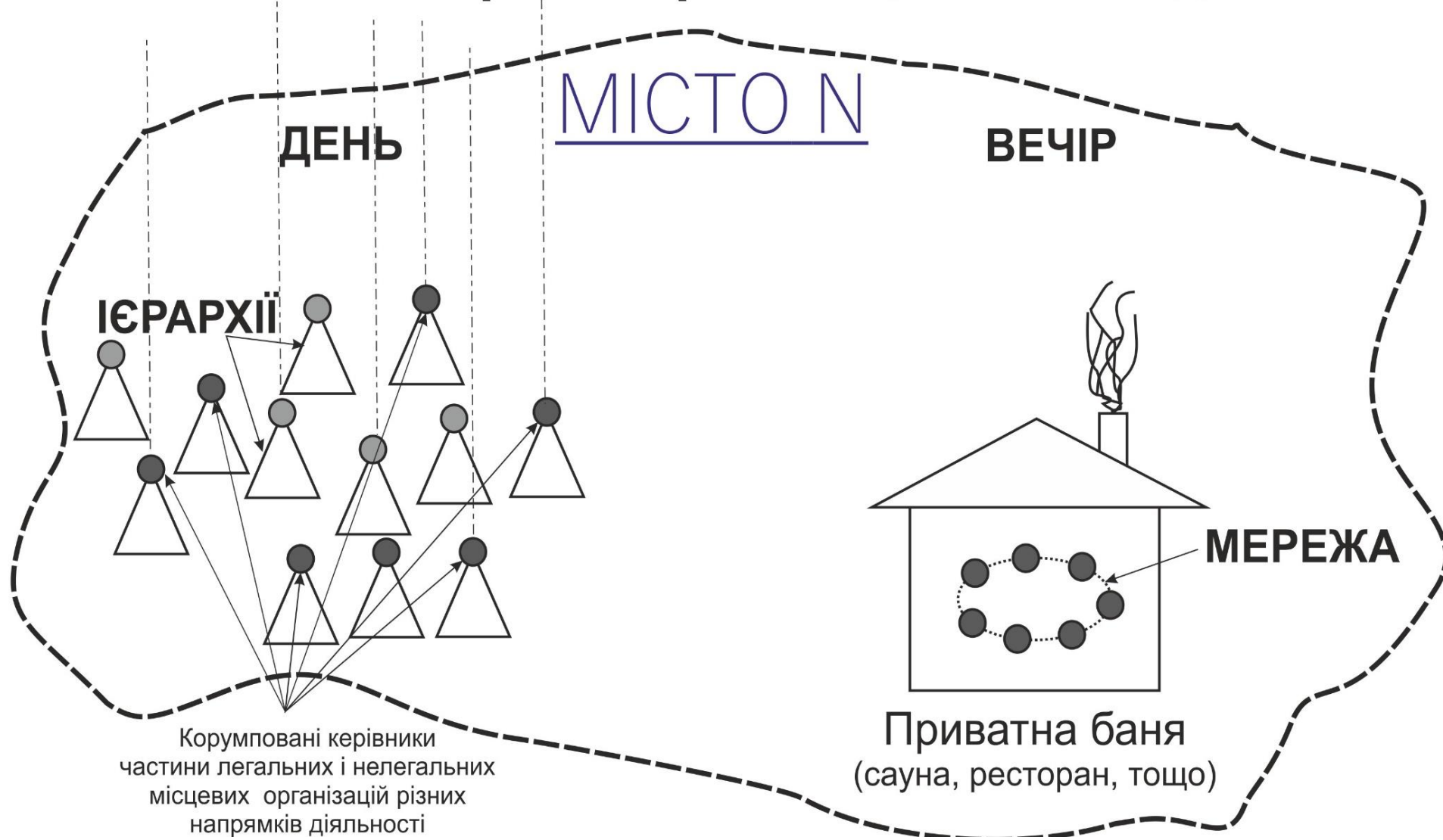

СЛАБКІ СТОРОНИ

3. Понижений рівень організаційної складності українських політичних партій

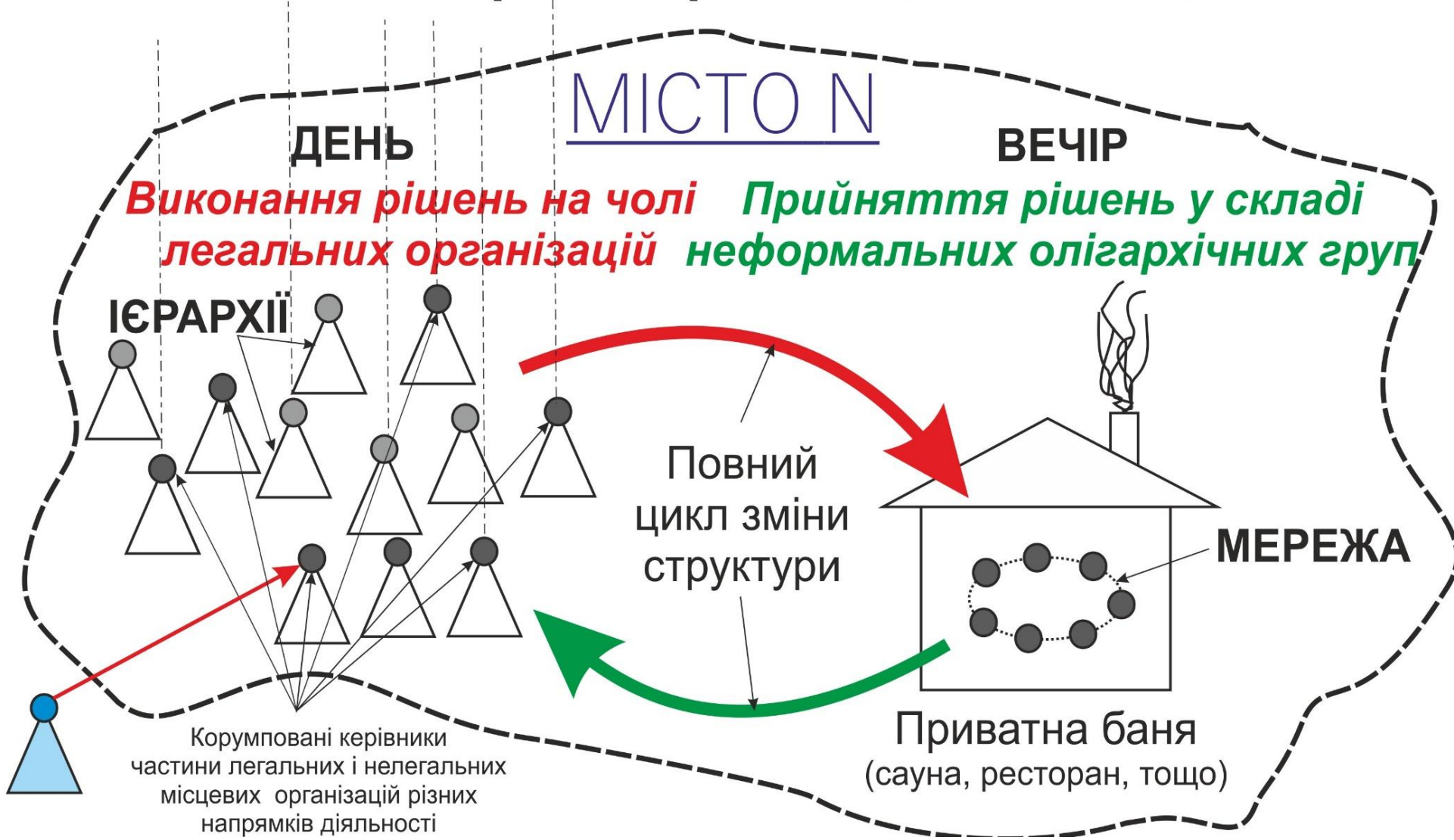
МОДЕЛЬ олігархічної структури як еталону мінімального рівня організаційної складності

СЛАБКІ СТОРОНИ

3. Понижений рівень організаційної складності українських політичних партій

МОДЕЛЬ олігархічної структури як еталону мінімального рівня організаційної складності

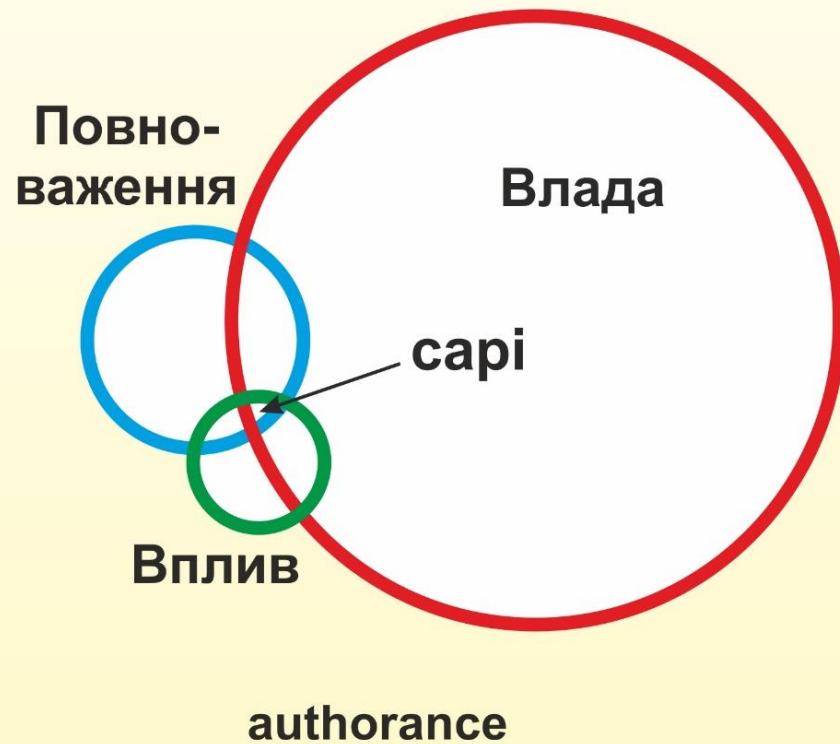
СЛАБКІ СТОРОНИ

3. Понижений рівень організаційної складності українських політичних партій

Як підвищити рівень організаційної складності політичних партій?

Повноваження, влада і вплив як джерела управлінської енергії у бізнесових та політичних організаціях (за методологією Адізеса)

Бізнесова організація

Повноваження (**a**uthority) - легітимне право приймати рішення

Влада (**p**ower) - можливість винагороджувати та карати

Вплив (**i**nfluence) - здатність досягати реалізації рішень силою переконання

сарі (с - **c**oalesced) - об'єднані повноваження, влада і вплив

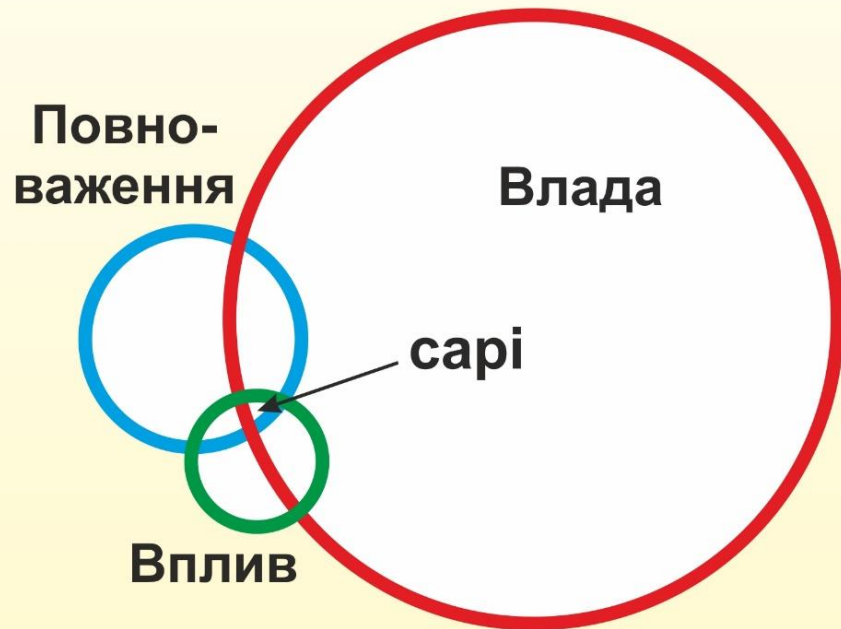
authorance - сукупність всіх складових та їх перерізів

СЛАБКІ СТОРОНИ

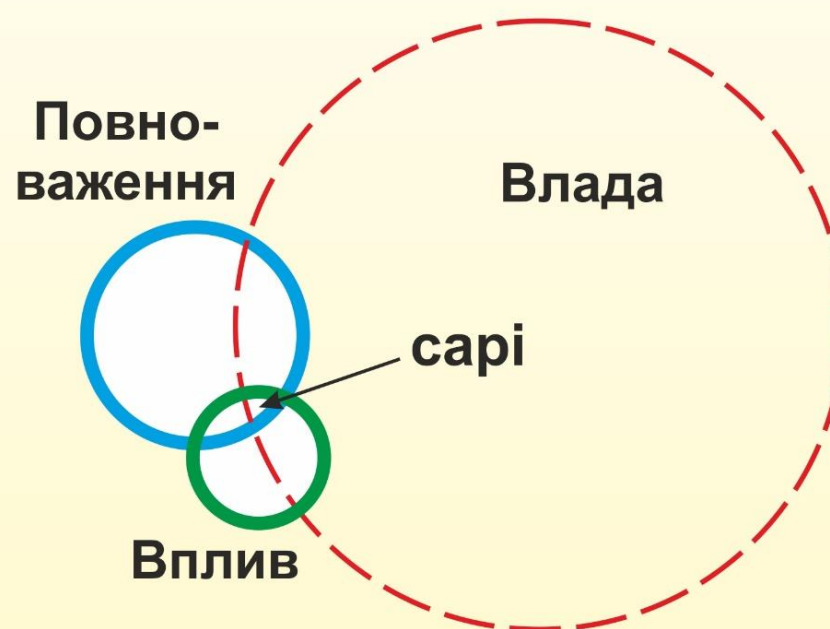
4. Нехтування лідерами відмінністю між партійними, військовими та бізнесовими організаціями

Повноваження, влада і вплив як джерела управлінської енергії у бізнесових та політичних організаціях (за методологією Адізеса)

Бізнесова організація

Політична організація

СЛАБКІ СТОРОНИ

4. Нехтування лідерами відмінністю між партійними, військовими та бізнесовими організаціями

Якою має бути мотивація членів партії?

Повноваження (authority) - легітимне право приймати рішення

Влада (power) - можливість винагороджувати та карати

Вплив (influence) - здатність досягати реалізації рішень силою переконання

сарі (с - coalesced) - об'єднані повноваження, влада і вплив

authorance - сукупність всіх складових та їх перерізів

Принципова схема розвитку типової групи

СЛАБКІ СТОРОНИ

Самоорганізація
Мережева (горизонтальна) група

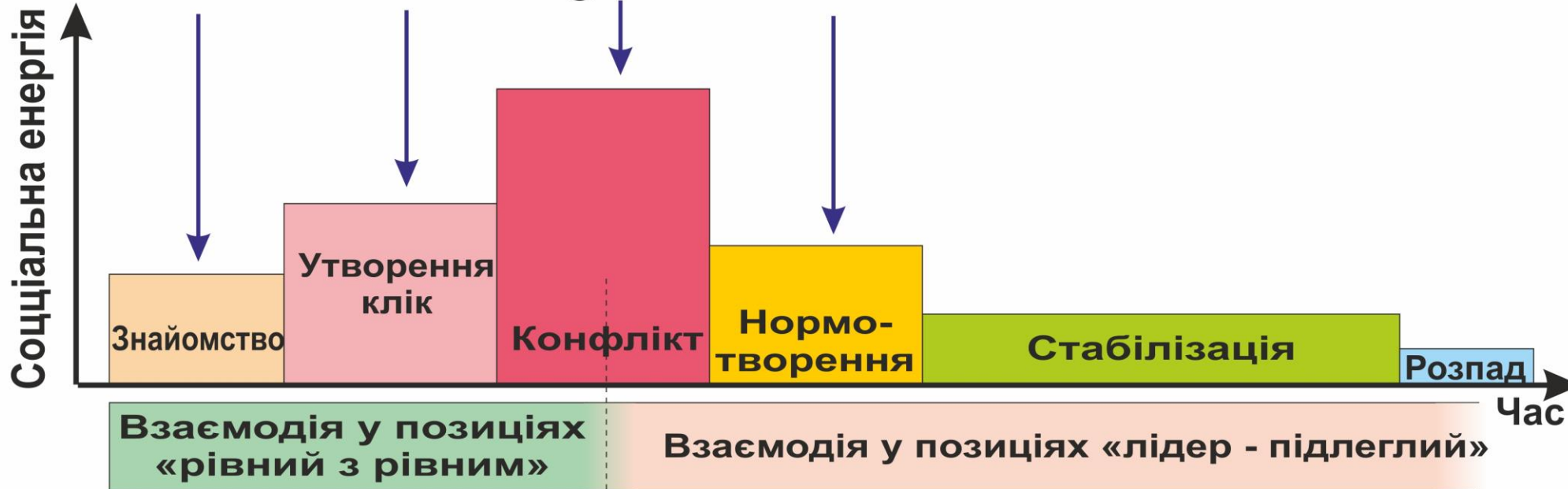
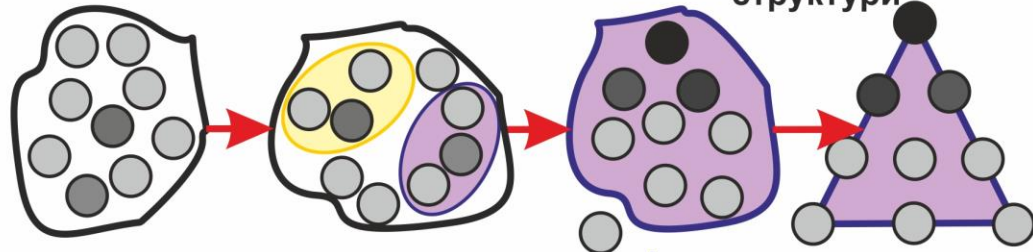
Неформальна гетерархія

Неформальна ієрархія

Організація
Формальна ієрархія

Рангування

Повна зміна структури

5. Брак у лідерів знань про природу внутрігрупових та міжгрупових стосунків

Принципова схема розвитку типової групи

Самоорганізація
Мережева (горизонтальна) група

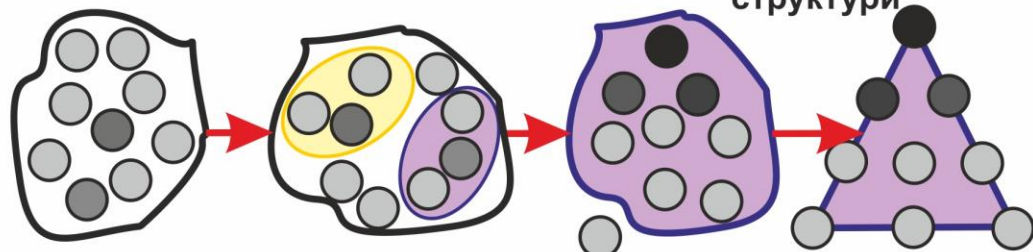
Неформальна гетерархія

Неформальна ієрархія

Організація
Формальна ієрархія

Рангування

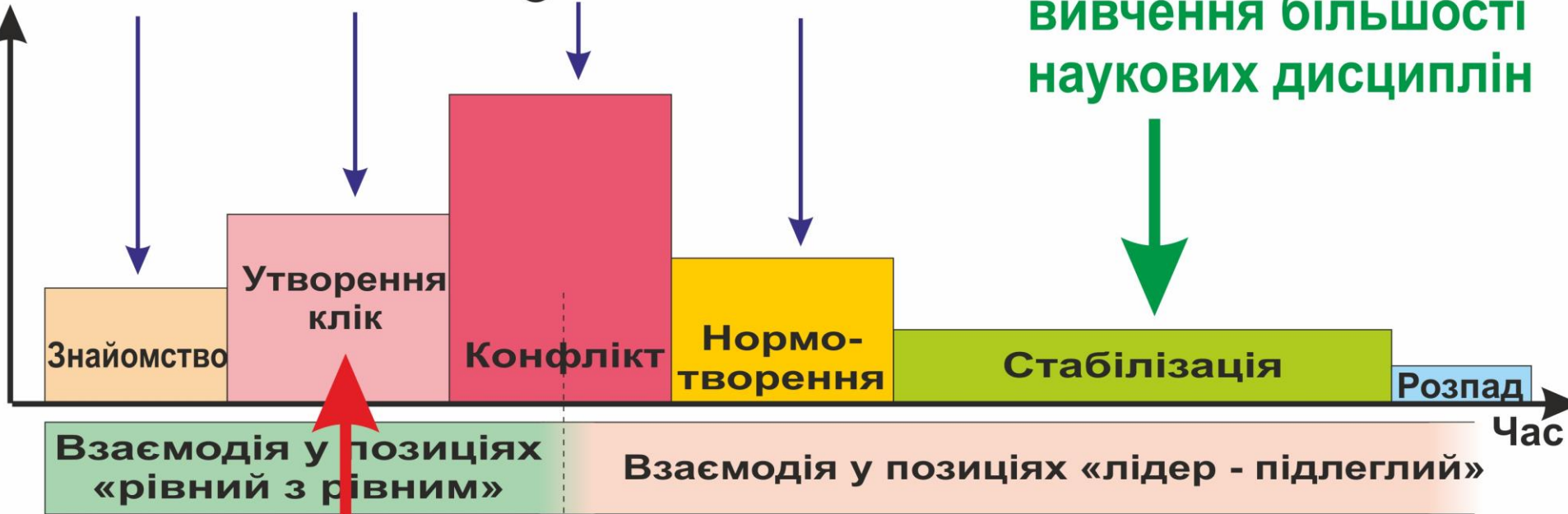
Повна зміна структури

Предмет детального вивчення більшості наукових дисциплін

Соціальна енергія

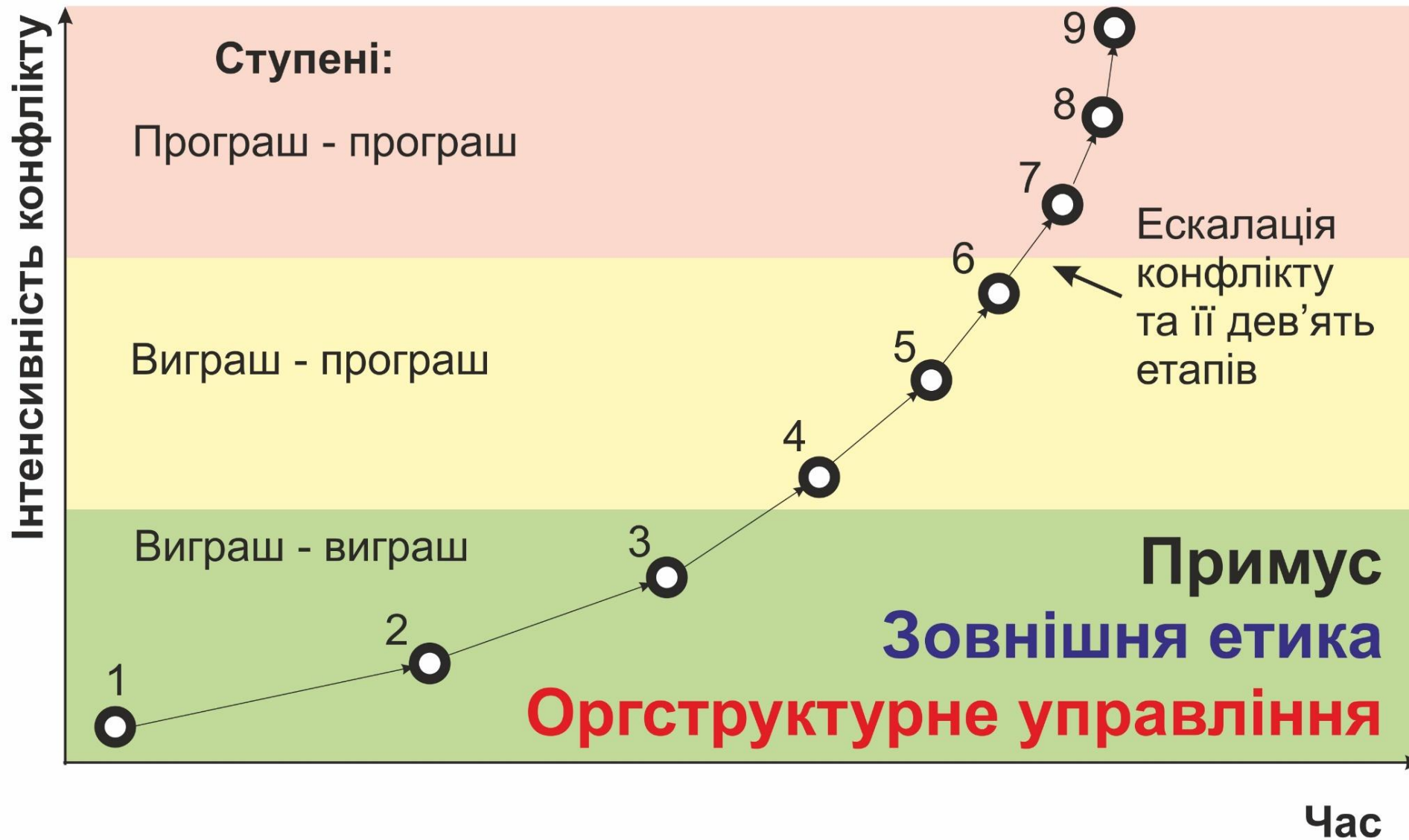
Якщо процес не можна зупинити - його слід очолити (впорядкувати)!

СЛАБКІ СТОРОНИ

5. Брак у лідерів знань про природу внутрігрупових та міжгрупових стосунків

Як управляти процесами взаємодії членів та підрозділів партії? Як оптимізувати вивільнення ними соціальної енергії?

Інструменти утримання взаємодії в рамках першої базової ступені динамічної моделі конфліктів Ф. Глазла

СЛАБКІ СТОРОНИ

6. Відсутність у лідерів інструментарію для ефективного управління внутрішніми конфліктами

Як управляти внутрішніми організаційними конфліктами?

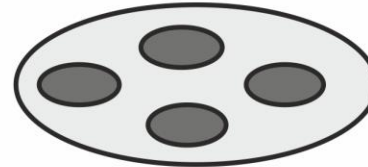
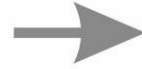
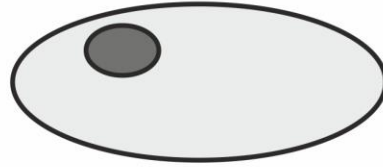
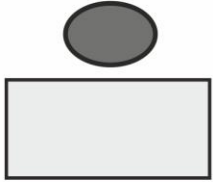
Зсуви організаційної і управлінської парадигм та відповідна їм зміна типу суб'єктності організацій

Нерозумна система:
механістична модель

Система з одним розумом:
біологічна модель

Мультирозумна система:
соціальна модель

A

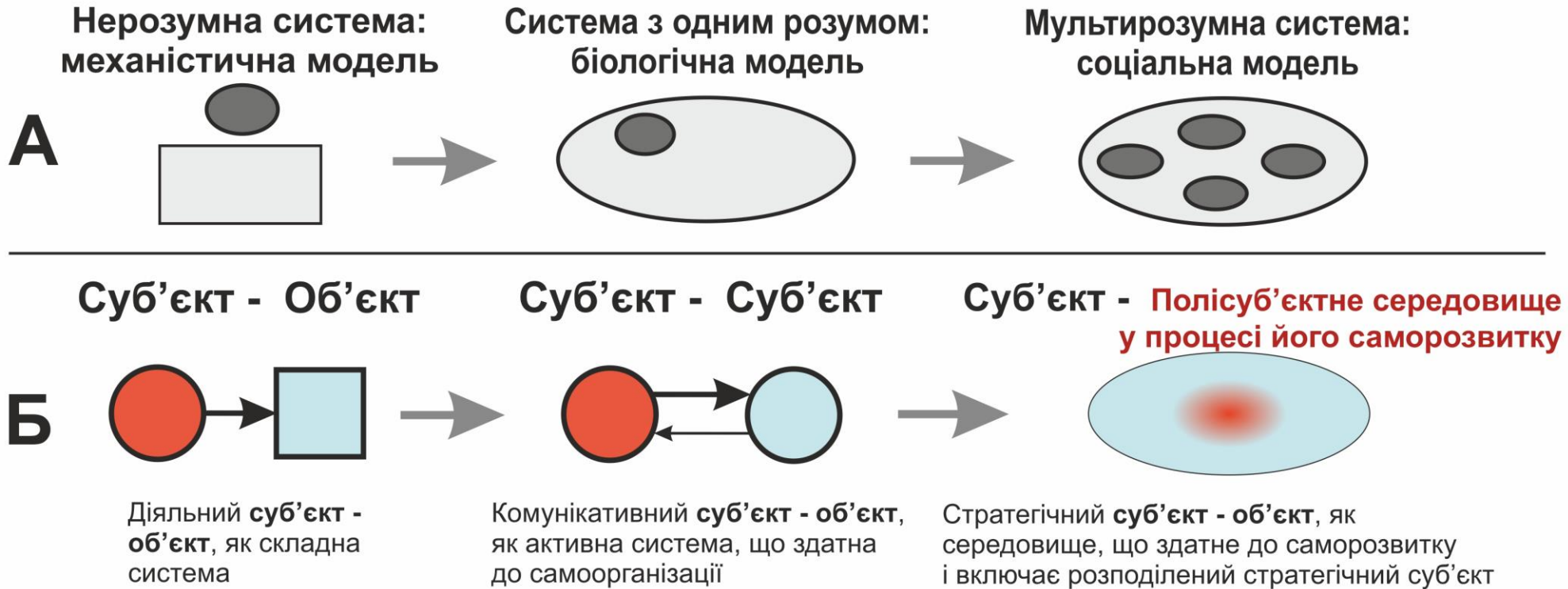
СЛАБКІ СТОРОНИ

**7. Невідповідність
фактичного
Суб'єкта партії
декларативному**

Зсуви організаційної і управлінської парадигм та відповідна їм зміна типу суб'єктності організацій

СЛАБКІ СТОРОНИ

7. Невідповідність фактичного Суб'єкта партії декларативному

Зсуви організаційної і управлінської парадигм та відповідна їм зміна типу суб'єктності організацій

СЛАБКІ СТОРОНИ

7. Невідповідність фактичного Суб'єкта партії декларативному

Хто має стати Суб'єктом політичної партії та її різномірних підрозділів? Як його створити?

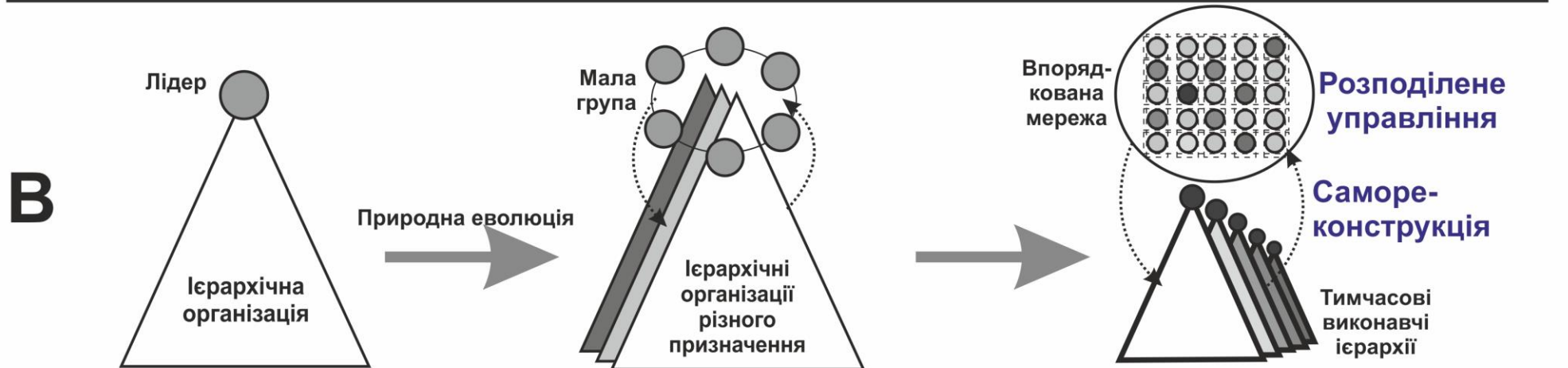
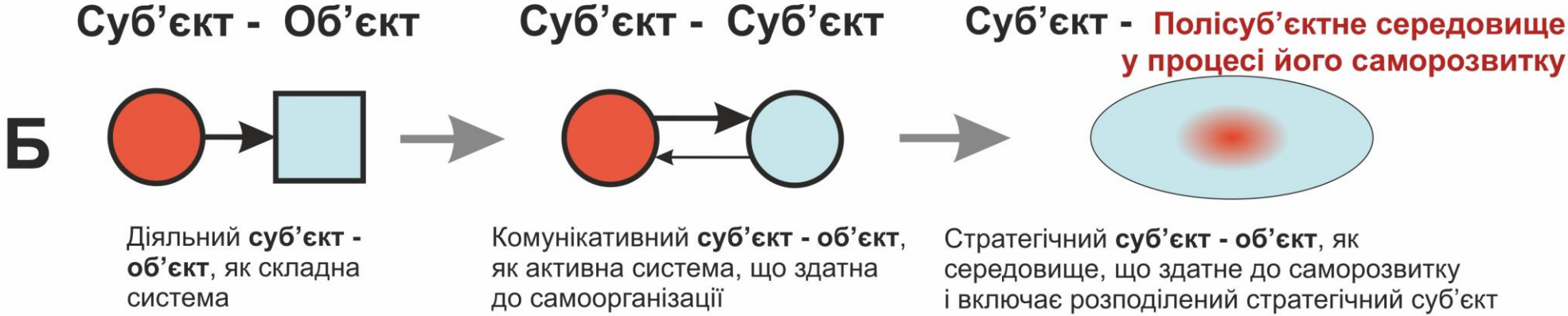
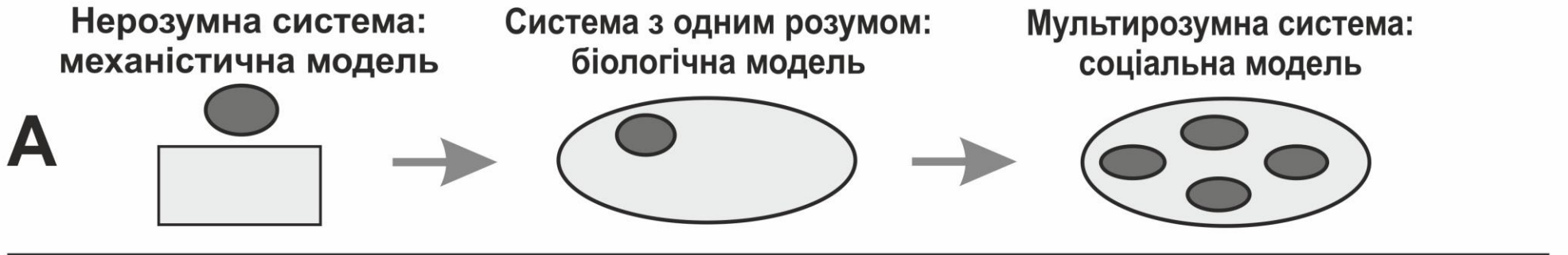

Схема зовнішніх та внутрішніх впливів на державну владу та суспільство

СЛАБКІ СТОРОНИ

8. Хибне бачення ролі і місця партії у лідерів

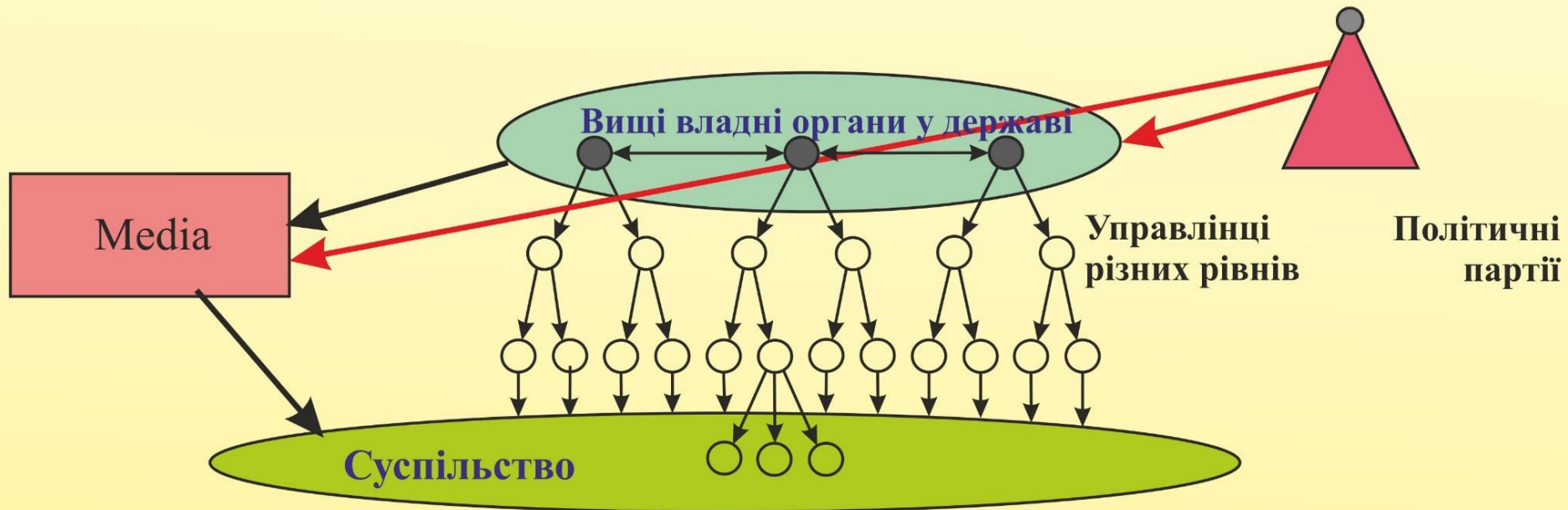

Схема зовнішніх та внутрішніх впливів на державну владу та суспільство

СЛАБКІ СТОРОНИ

8. Хибне бачення ролі і місця партії у лідерів

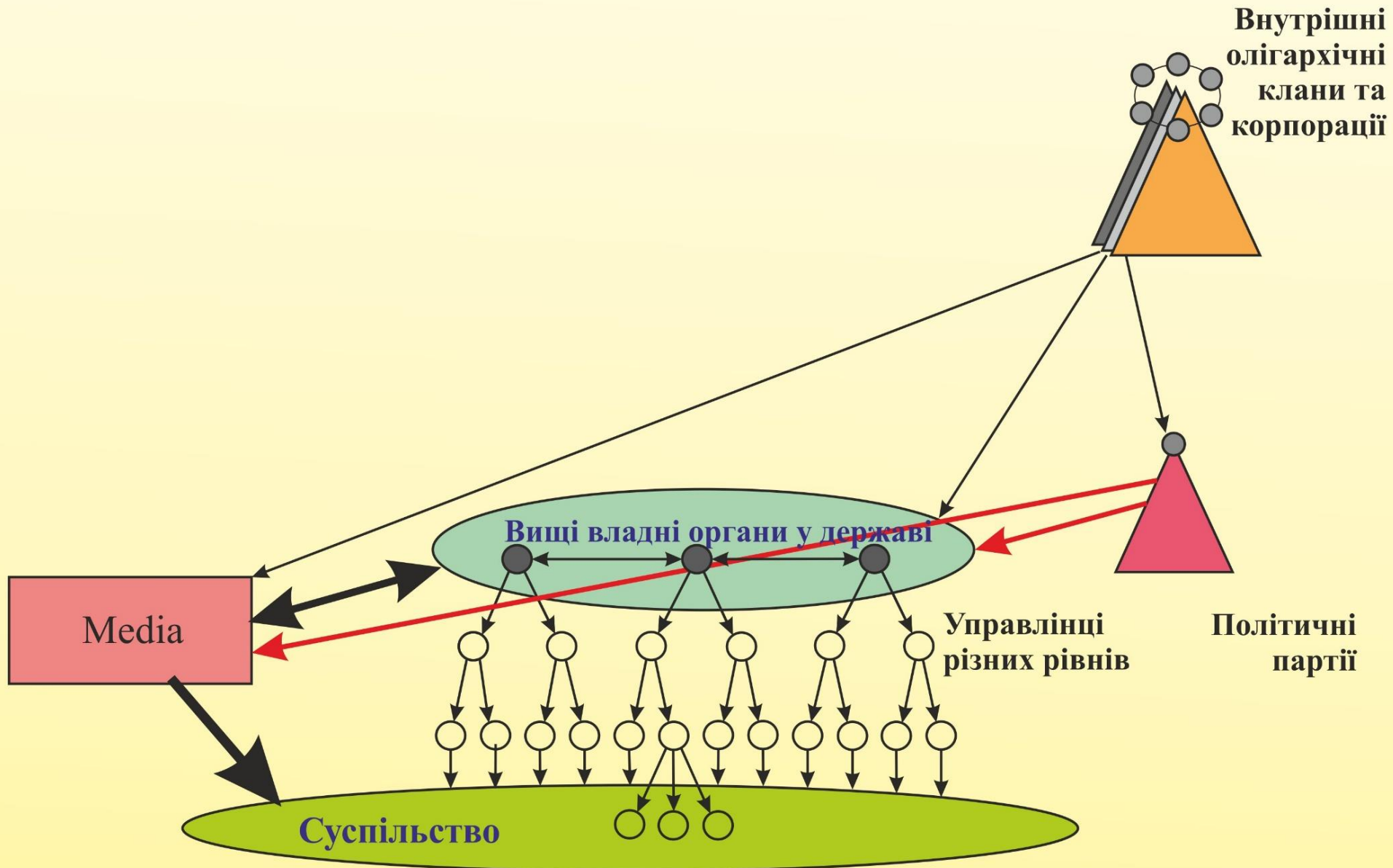
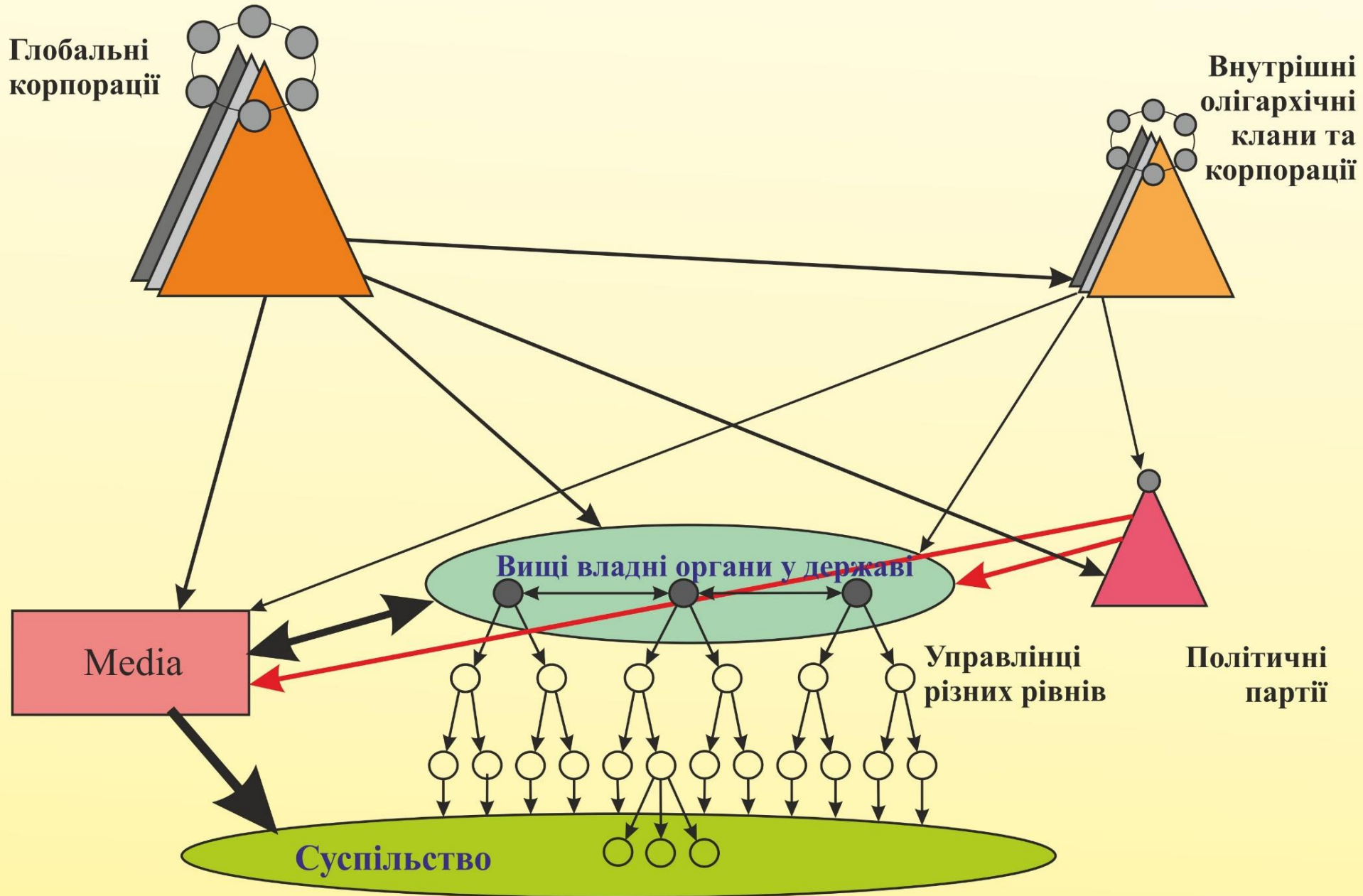

Схема зовнішніх та внутрішніх впливів на державну владу та суспільство

СЛАБКІ СТОРОНИ

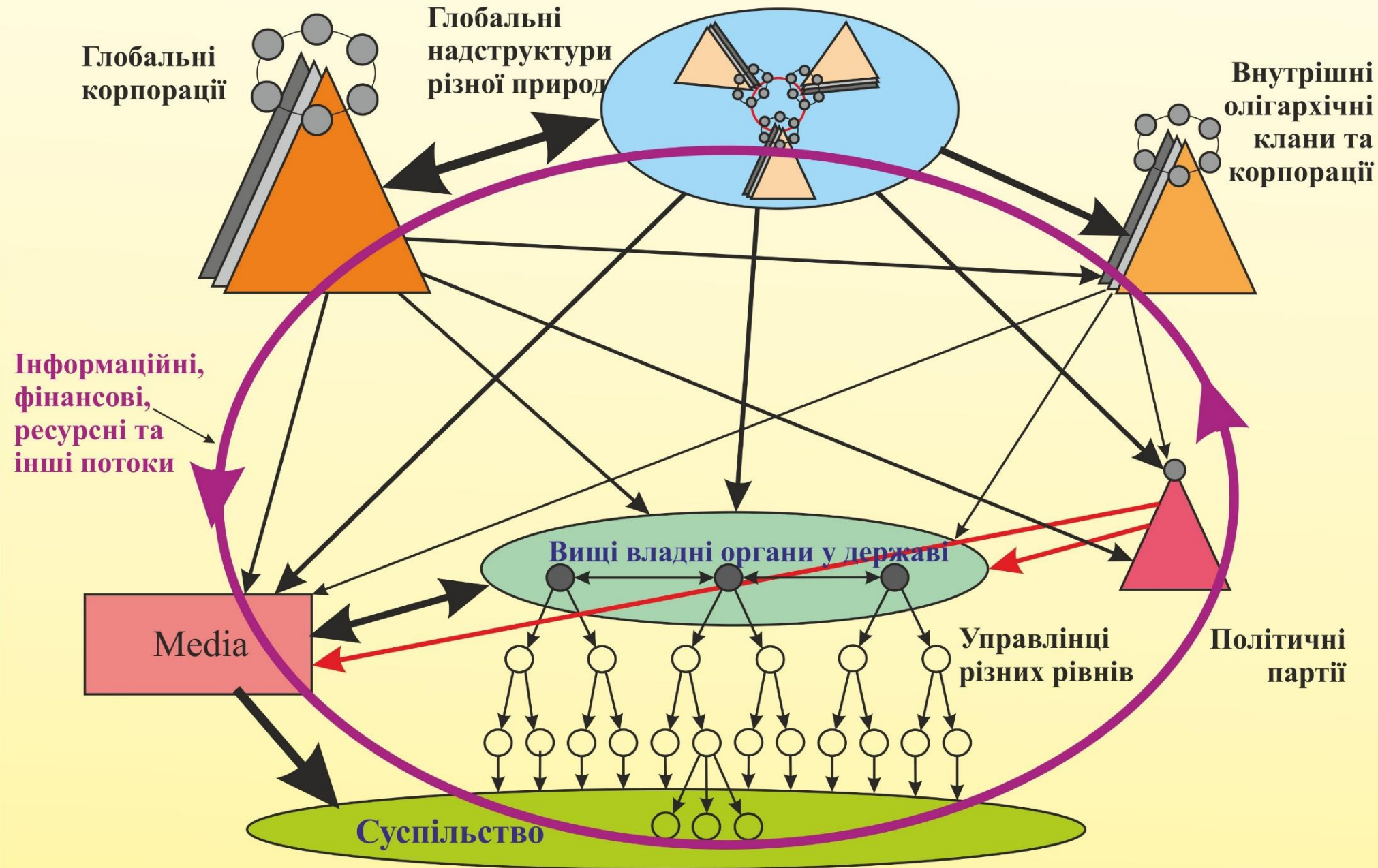
8. Хибне бачення ролі і місця партії у лідерів

Схема зовнішніх та внутрішніх впливів на державну владу та суспільство

СЛАБКІ СТОРОНИ

8. Хибне бачення ролі і місця партії у лідерів

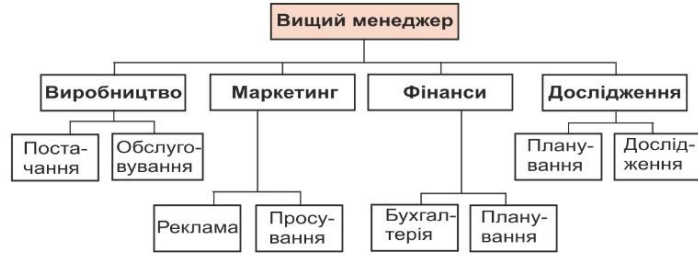
У який спосіб політична партія має подолати впливи інших активних суб'єктів зовнішнього середовища?

Типи організаційних структур

СЛАБКІ СТОРОНИ

9. Нехтування вибором організаційної структури та інших параметрів партійного будівництва

Функціональна (лінійна) структура

Дивізійна регіональна структура

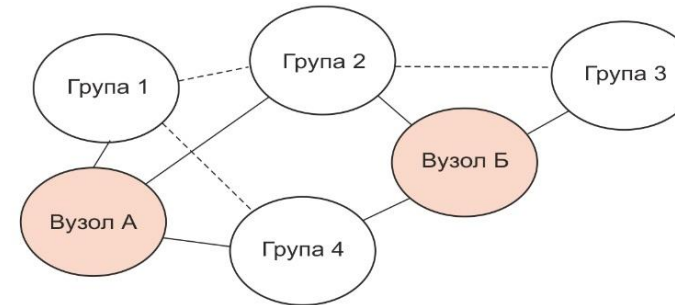
Продукційно-функціональна матрична структура

Проектна структура

Горизонтальна структура

Мережева структура

Підхід до вибору організаційної структури в залежності від типу зовнішнього середовища, що сформувався в 1970-1995 роках

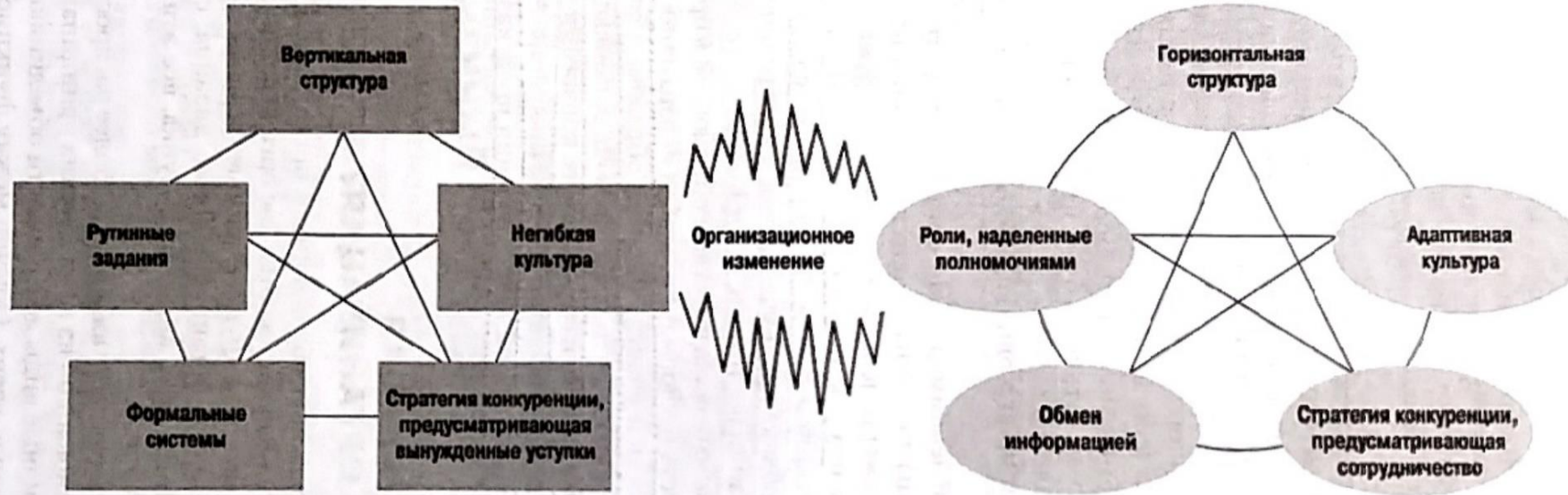
СЛАБКІ СТОРОНИ

9. Нехтування вибором організаційної структури та інших параметрів партійного будівництва

Якою має бути організаційна структура успішної політичної партії в турбулентному середовищі?

Дизайн механической системы

Дизайн естественной системы

Стабильная среда
Продуктивная работа

Турбулентная среда
Обучающаяся организация

Источники: адаптировано на David K. Hurst, Crisis and Renewal: Meeting the Challenge of Organizational Change (Boston, Mass.: Harvard Business School Press, 1995).

МВА

ОРГАНИЗАЦИОННАЯ
ТЕОРИЯ
И ДИЗАЙН

Р. Дафт
Дж. Мерфи
Х. Уилмотт

МІСП

СІПТЕР

РИСУНОК

1.8

Два типа

организационного дизайна

Принципи лідерства в політичних партіях нового покоління

1. Лідери мають погодитися, що ні вони самі, ні їхні малі групи ніколи не отримають абсолютної влади у своїй організації - влада має бути рівномірно розподілена між її різнорівневими підрозділами .

2. Створити і урухомити політичну партію нового покоління можуть лише лідери, які на початковому етапі свідомо використовують власну харизму з метою формування смислів, що змусять діяти по новому всіх інших членів організації.

3. Лідери мають погодитися, що пріоритетом є не прийняття їхніх і/або ідеально правильних рішень, а уникнення конфронтації, збереження добрих стосунків всередині організації і, як наслідок, системне проведення зборів підрозділів, де у будь-який час можна ініціювати перегляд будь-якого рішення, якщо виявлено ознаки його хибності.

СЛАБКІ СТОРОНИ

10. Несприйняття принципів сучасного лідерства

Якими є ці принципи?

Засади фінансування політичних партій нового покоління

- ❑ Системна і якісна політична діяльність має добре оплачуватися.
- ❑ **Стратегічні плани** та партійні позиції мають вироблятися виключно на безоплатній основі, організація процесу їхнього вироблення має відбуватися за рахунок членських внесків і лише пряма колективна діяльність членів партійних підрозділів у складі проектних груп із реалізації оперативних цілей стратегічних планів може фінансуватися за рахунок залучених ззовні коштів, якщо вони надійшли.
- ❑ **Системна диверсифікація** джерел фінансування, що передбачає залучення коштів ззовні не безадресно на абстрактну партійну діяльність, а виключно на реалізацію конкретних партійних проектів, які формуються для реалізації кожної із оперативних цілей стратегічних планів партійних підрозділів усіх рівнів.
- ❑ **Перерозподіл** кожним підрозділом політичної партії в своїх межах певної частки отриманих ззовні коштів на реалізацію пріоритетних проектів, які з тих чи інших причин не отримали зовнішнього фінансування.
- ❑ **Повна прозорість** та системний контроль за надходженням, розподілом, перерозподілом та витратою коштів зі сторони створених у партійних підрозділах з цією метою процесних контрольних груп, в обов'язок яких, окрім контрольних функцій, входить систематичне відкрите поширення результатів контролю серед членів підрозділів на доступних партійних інформаційних майданчиках.

Запровадження прозорості фінансової культури у партіях, у разі їхньої успішності, за деякий час обумовить її перенесення і поширення у сфері державного управління.

Доступ до медіа створюється продукуванням вартісних смислів і перетворенням самої партії у живий медіаресурс

СЛАБКІ СТОРОНИ

11. Відсутність фінансування і доступу до медіа

На яких засадах має фінансуватися успішна політична партія? Як вона має отримати доступ до медіа?

Керівний вплив – основний продукт діяльності партій

СЛАБКІ СТОРОНИ

П'ять типів управління соціальними системами І відповідні їм керівні впливи

- Директивне управління (керівний вплив директивами – безпосереднє управління діями)
- Інформаційне управління (керівний вплив позиціями партій – управління обставинами прийняття рішень)
- Концептуальне управління (керівний вплив комплексом взаємопов'язаних стратегій розвитку – управління засновками для прийняття рішень)
- Організаційно-структурне управління (керівний вплив змінами організаційної структури і правил взаємодії всередині організацій – управління зовнішніми якостями (емерджентними властивостями) організацій, інституцій чи соціальних систем)
- Середовищне управління (керівний вплив підготовленими кадрами - управління зовнішнім середовищем шляхом наповнення і розподілу по ньому носіїв виробленого партією інтелектуального продукту, які здатні його впровадити)

12. Імітація активності через невизначеність продукту партійної діяльності і, як наслідок, відсутність підходів до його виробництва

Що є продуктом діяльності партій?

РИЗИКИ УКРАЇНСЬКОГО ПАРТІЙНОГО БУДІВНИЦТВА

Слабкі сторони

1. Організаційна неспроможність українських еліт
2. Гра з нульовою сумою у партіях
3. Понижений рівень організаційної складності українських політичних партій
4. Нехтування лідерами відмінністю між партійними, військовими та бізнесовими організаціями
5. Брак у лідерів знань про природу внутрігрупових та міжгрупових стосунків
6. Відсутність у лідерів інструментарію для ефективного управління внутрішніми конфліктами
7. Невідповідність фактичного Суб'єкта партії декларативному
8. Хибне бачення ролі і місця партії у лідерів
9. Нехтування вибором організаційної структури та інших параметрів партійного будівництва
10. Несприйняття принципів сучасного лідерства
11. Відсутність фінансування і доступу до медіа
12. Імітація активності через невизначеність продукту партійної діяльності і, як наслідок, відсутність підходів до його виробництва

Загрози

1. Закон олігархізації (Р. Міхельс)
2. Пастка засновника (І. Адезеса)
3. Парадокс лідера (Д. Ольшанський)
4. Потрапляння в залежність делегованих до тих, кому вони делегують владу (П. Бурдьє)
5. Негативна селекція внаслідок страху лідерів втратити власний лідерський статус
6. Інтелектуальна деградація партійних рішень внаслідок дії ефекту Даннінга-Крюгера
7. Маніпуляція альтернативами
8. Злиття, розпад внаслідок одноосібних рішень лідерів
9. Дроблення партії на кілька частин внаслідок конфліктів між лідерами
10. Рейдерство внаслідок відсутності реальних демократичних механізмів управління партією
11. Зовнішнє управління за змістом внаслідок можливості отримання контролю над одним лідером зовнішніми суб'єктами
12. Зовнішнє управління за структурою зі сторони Міністерства юстиції України

«Залізний закон олігархії» Р. Міхельса (початок 20 ст.)

- Визначає процес концентрації влади в політичних партіях у руках малої олігархічної групи.
- Описує виродження автократичних чи демократичних політичних організацій в олігархію – владу небагатьох.
- Проявляється у виокремленні керівної меншості професійних політиків, у чиїх руках концентрується влада і які, у міру її концентрації, усвідомлюють та реалізують свої власні інтереси - відмінні від початкових інтересів організації.
- Одночасно з концентрацією влади невідворотно відбувається пасивація партійного загалу внаслідок його відлучення від вироблення та прийняття рішень у партійних підрозділах.
- **На нашу думку, основною причиною перебігу процесу олігархізації є внутрігрупове та міжгрупове ранжування, що обумовлена людською біологічною природою, яке супроводжується ініціюванням та ескалацією внутрігрупових та міжгрупових конфліктів.**
- Основним наслідком перебігу закону олігархізації в Україні є потрапляння олігархічного керівного ядра у зовнішнє управління зі сторони зовнішніх акторів, олігархічних груп, спецслужб та організованої злочинності.

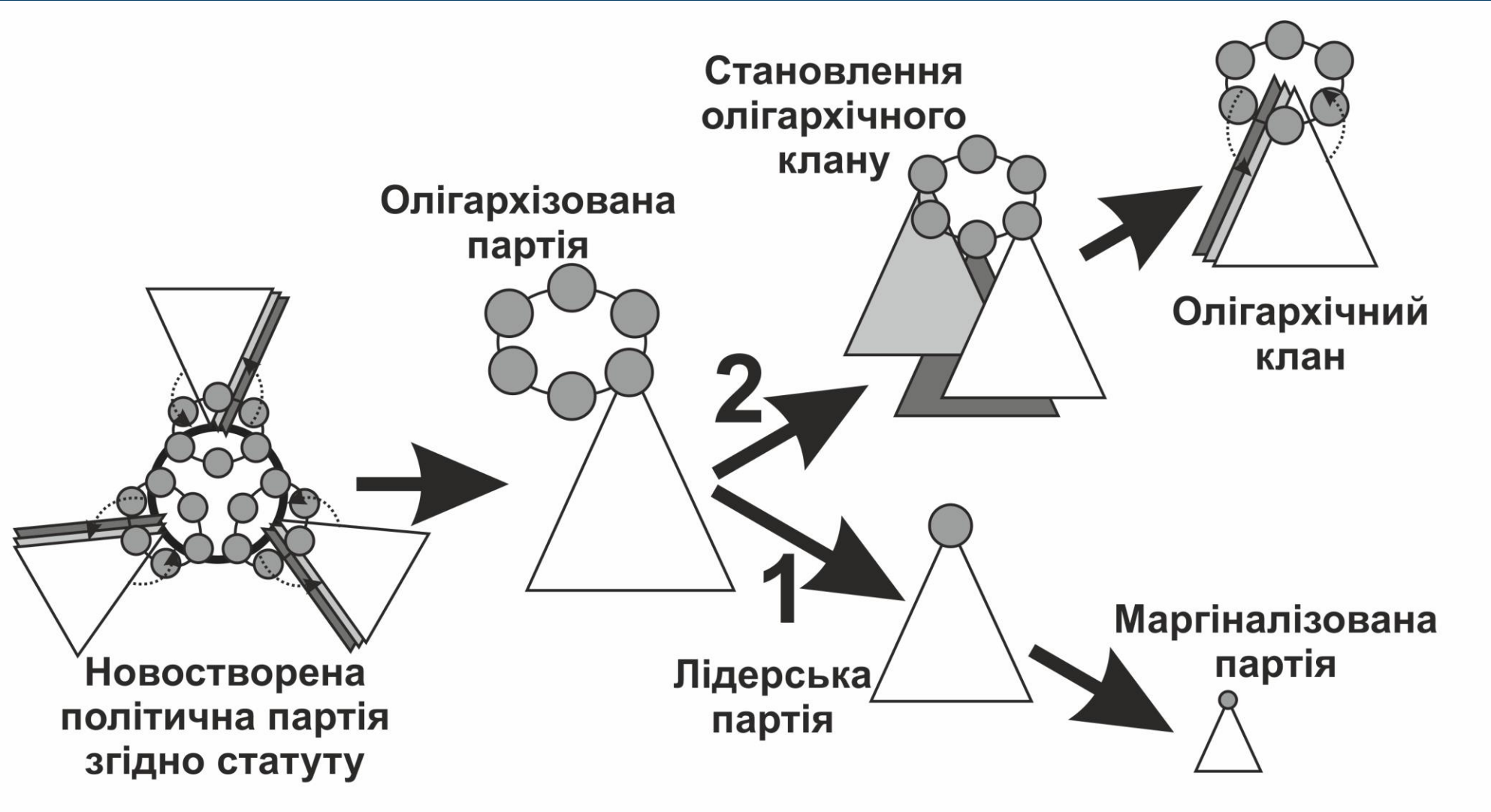
1. Закон олігархізації Р. Міхельса

«Залізний закон олігархії» Р. Міхельса (початок 20 ст.)

ЗАГРОЗИ

1. Закон олігархізації Р. Міхельса

Як зупинити дію закону олігархізації Міхельса? А фактично – як обійти нашу біологічно обумовлену потребу у ранжуванні?

Пастка засновника у контексті методики І. Адізеса

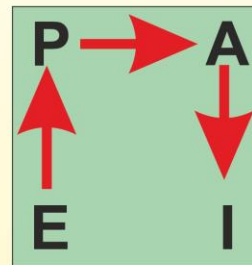
ЗАГРОЗИ

Полягає у відмові лідера на відповідному етапі розвитку організації (коли він вже фізично не може ефективно управляти нею через зростання рівня її складності) здійснити інституціоналізацію управління – передати управлінські функції спеціалізованим керівним підрозділам.

2. Пастка засновника у контексті методики І. Адізеса

Як подолати природне прагнення лідера набути абсолютну владу і контролювати все, що відбувається в організації?

Типовий шлях розвитку організацій (за методологією Адізеса)

Управлінські функції:

- E** (Entrepreneurship) - вироблення напрямку розвитку (забезпечує довгострокову результативність)
- P** (Produce) - здійснення основної діяльності (забезпечує короткострокову результативність)
- A** (Administration) - здійснення адміністрування (забезпечує короткострокову ефективність)
- I** (Integration) - інтеграція організації в єдине ціле (забезпечує довгострокову ефективність)

Парадокси лідера у контексті політичної психології

Парадокс 1.

Стаючи лідером великої спільності, лідер приречений діяти не відповідно до інтересів тієї малої групи, яка привела його до влади. І тоді ця мала група починає відмовляти йому в лідерстві і шукає наступника.

Парадокс 2.

Чим більш активним, діловим є лідер, тим більше він ускладнює міжособистісні відносини в групі - це погіршує психологічну атмосферу, що веде до зростання невдоволення лідером. Відповідно, чим менше діловим, але більш неформальним і доброзичливим є лідер, тим менше вимог до соратників і нижче ефективність досягнень групи - це знижує досягнення групи і також веде до зростання невдоволення лідером.

В обох варіантах, рано чи пізно група починає відмовляти лідеру в довірі.

На нашу думку, прискорення або сповільнення цього процесу безпосередньо залежить від ментальної здатності того чи іншого суспільства сакралізувати лідерів.

3. Парадокси лідера у розуміння політичного психолога Д. Ольшанського

Як вирішити ці парадокси в умовах, коли сакралізація лідерів є неможливою?

Особливості акту делегування влади

П'єр Бурдьє визначає делегування як механізм, за допомогою якого одна особа надає владу іншій особі: це складний акт перенесення влади, коли довіритель дозволяє довіреній особі підписуватися, діяти або говорити замість себе, даючи повну владу діяти для нього, що стає початком політичного відчуження.

П. Бурдьє розглядав **делегування, як акт, який приводить до того, що довірена особа може отримати владу над тим чи тими, хто йому цю владу дав.**

На думку П. Бурдьє, делегування – це акт, за яким група створюється, набуваючи сукупність ознак, які власне роблять її групою, а саме: постійне приміщення, звільнені працівники, бюро, що розуміється в самих різних сенсах і перш за все в сенсі бюрократичної форми організації з печаткою, штампами, підписами, передачею права підпису, штемпелями і т. д.

Група існує, коли має постійний представницький орган, що здатний заміщати (говорити за когось – значить говорити замість) серійні групи, що складаються з роз'єднаних і ізольованих індивідів, які постійно оновлюються і які здатні діяти і говорити лише від свого імені.

Інша сутність делегування в значно більшій мірі прихована – це акт, за допомогою якого вже конституйована соціальна реальність, наприклад, партія буде давати мандат якомусь індивіду. Автор вживає бюрократичне слово «мандат» і щодо секретаря (а бюро дуже добре поєднується з секретарем), і відносно міністра, генерального секретаря, тощо і вже не довіритель призначає свого делегата, а бюро довіряє мандат уповноваженому представнику.

4. Потрапляння в залежність делегованих до тих, кому вони делегують владу (П. Бурдьє)

Як подолати в партії побічний ефект делегування - потрапляння у залежність довірителів до довіреної особи?

Негативна селекція

Лідер партійного підрозділу будь-якого рівня об'єктивно не зацікавлений у залученні до його складу більш потужного та компетентного активіста чи політика через страх втратити свій лідерський статус.

В той же час лідер такого партійного підрозділу агресивно реагуватиме на несанкціоновану ним активність будь якого члена цього підрозділу, вбачаючи у ній прагнення позмагатися за лідерство.

Це зумовлює залучення до членства у партії малоактивних та некомпетентних активістів і унеможлиблює одночасне тривале перебування і співпрацю у їхніх рамках політиків з однаковою політичною вагою.

ЗАГРОЗИ

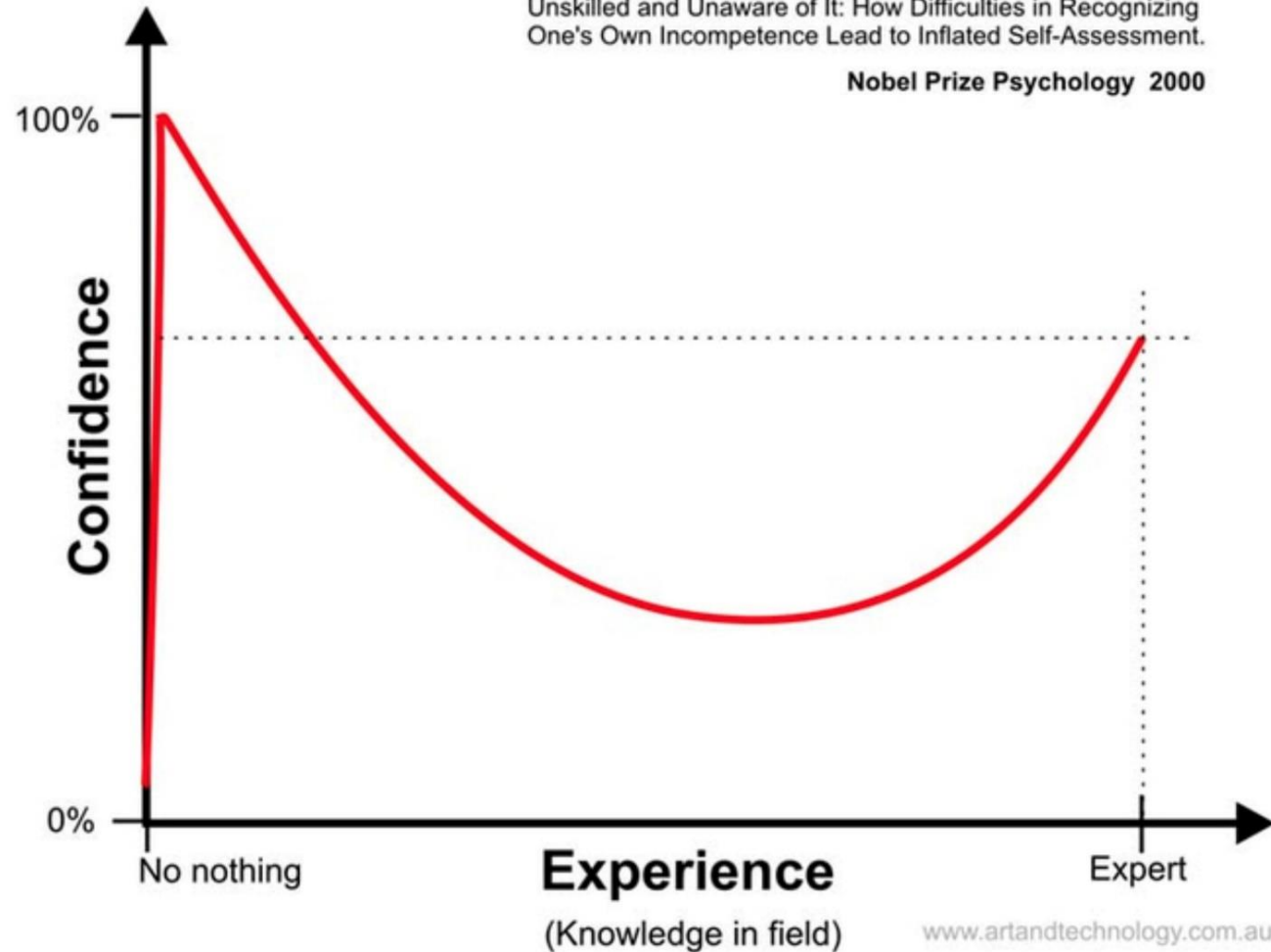
5. Негативна селекція внаслідок страху лідерів втратити власний лідерський статус

Як уникнути негативної селекції у різнорівневих партійних підрозділах?

Dunning-Kruger Effect

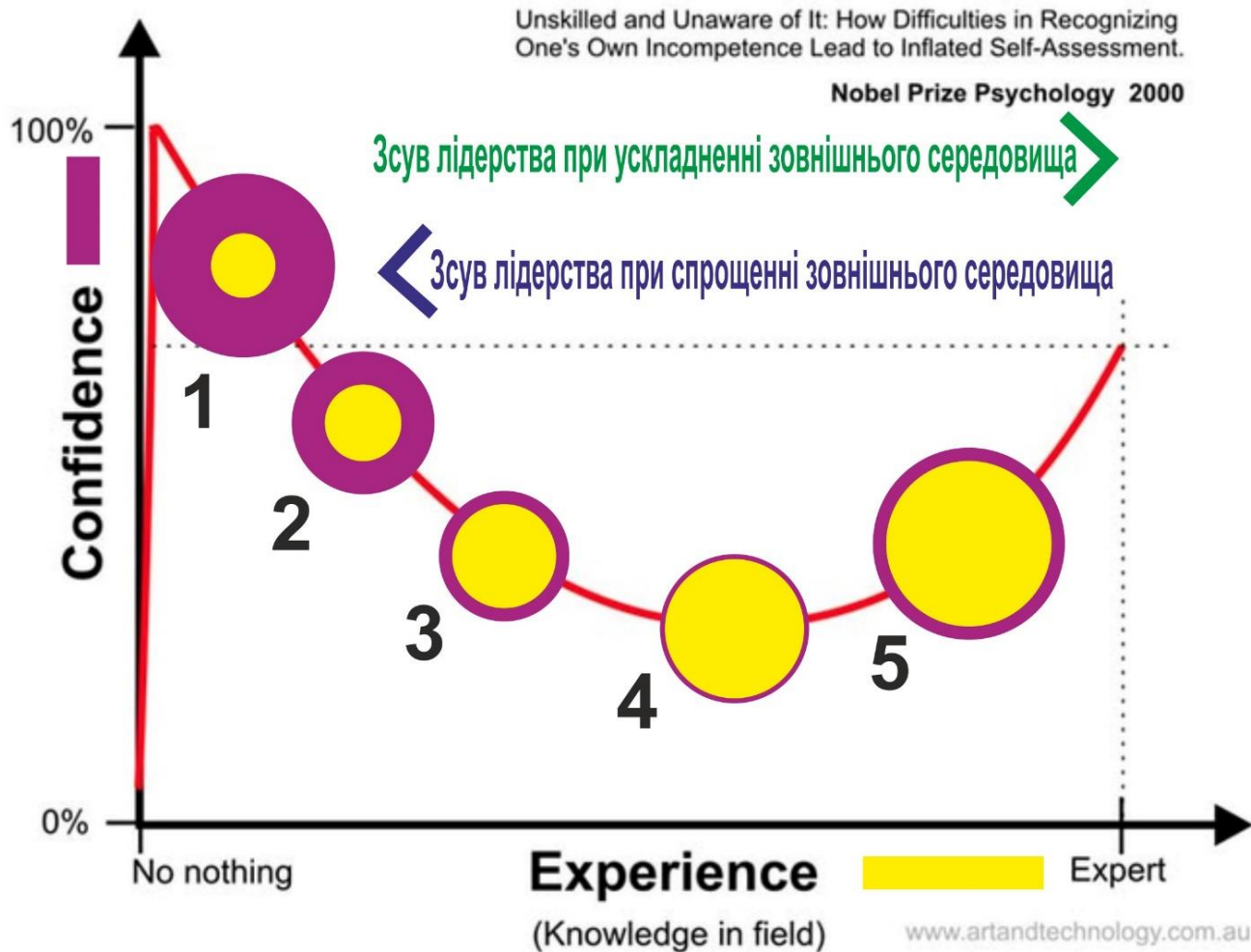
Unskilled and Unaware of It: How Difficulties in Recognizing One's Own Incompetence Lead to Inflated Self-Assessment.

Nobel Prize Psychology 2000

6. Постійне падіння інтелектуального рівня партійних рішень внаслідок дії ефекту Даннінга-Крюгера

Dunning-Kruger Effect

6. Постійне падіння інтелектуального рівня партійних рішень внаслідок дії ефекту Даннінга-Крюгера

Як забезпечити зсув лідерства до компетентних членів партійних підрозділів та подолати дію цього ефекту?

Маніпуляція альтернативами зі сторони лідерів

Маніпуляція альтернативами зі сторони лідерів партійних підрозділів полягає у інформуванні партійного загалу лише про вигідні цим лідерам альтернативи вирішення проблем чи задач і у приховуванні не вигідних їм альтернатив.

Внаслідок такої маніпуляції збори партійних підрозділів приймають у якості рішення одну із представлених лідерами альтернатив із їхнього штучно обмеженого списку.

Це є наслідком концентрації на вершині ієрархічно структурованих партійних підрозділів, разом із владою, максимального обсягу інформації, яку лідери на свій розсуд дозовано та вибірково доносять до партійного загалу.

ЗАГРОЗИ

7. Маніпуляція Альтернативами зі сторони лідерів

У який спосіб забезпечити доступ партійного загалу і засвоєння ним всього обсягу доступної для лідерів партійних підрозділів інформації?

Злиття, розпад партій в результаті одноосібних рішень лідерів

ЗАГРОЗИ

В українських реаліях, в ієрархічно структурованих політичних партіях їхні лідери, часто, всупереч волі партійного загалу, здатні одноосібно прийняти і провести через керівні органи рішення щодо злиття і/або розпуску цих партій.

Таким чином вкладений час та ресурси великої групи членів партії стають інструментом реалізації власних інтересів лідерів.

Ця загроза є наслідком надмірної концентрації партійної влади у руках невеликої групи лідерів внаслідок дії закону олігархізації Міхельса при одночасній пасивації партійного загалу, який, будучи відлученим від процесів вироблення, обговорення та прийняття рішень, нездатний активно протистояти їй.

8. Злиття, розпад внаслідок одноосібних рішень лідерів

Як унеможливити прийняття лідерами одноосібно рішень про злиття чи розпад партії?

Фрагментація політичних організацій українських елітних груп

Внутрішні організаційні конфлікти одночасно можуть впливати на партію у двох протилежних напрямках, роз'єднуючи її, тобто здійснюючи диференційну функцію, та об'єднуючи, тобто реалізуючи інтегруючу функцію.

Баланс цих обох функцій у великій мірі визначатиме життєздатність, конкурентоздатність та успішність політичних партій.

Зареєстровані в Україні 354 політичні партії свідчать про перебіг деструктивного процесу фрагментації українських елітних груп внаслідок дисбалансу диференційної та інтегруючої функції внутрішніх організаційних конфліктів на користь першої.

На нашу думку, це зумовлено несумісністю габітусної горизонтальної організаційної культури українців із поточної вертикальною організаційною культурою, що практично повністю блокує інтегруючу функція конфлікту при безперешкодному перебігу диференційної внаслідок нездатності українців сакралізувати лідерів, яких в рамках горизонтальної організаційної культури вони обирали серед себе.

9. Дроблення партії на кілька частин внаслідок конфліктів між лідерами

Як збалансувати габітусну – горизонтальну та поточну – ієрархічну організаційні культури в політичних партіях?

Рейдерство внаслідок згорання внутріпартійної демократії

Концентрація влади всередині партії внаслідок перебігу закону олігархізації Міхельса при пасивації партійного загалу робить визначальною позицію лідера, що створює передумови для перехоплення управління всією партією через її лідера зі сторони зовнішніх акторів, олігархічних кланів, спецслужб та організованої злочинності.

Часто це супроводжується запровадженням свого представника у керівні органи або взяттям під контроль одного із їхніх членів та подальшим сприянням його обранню головою партії.

ЗАГРОЗИ

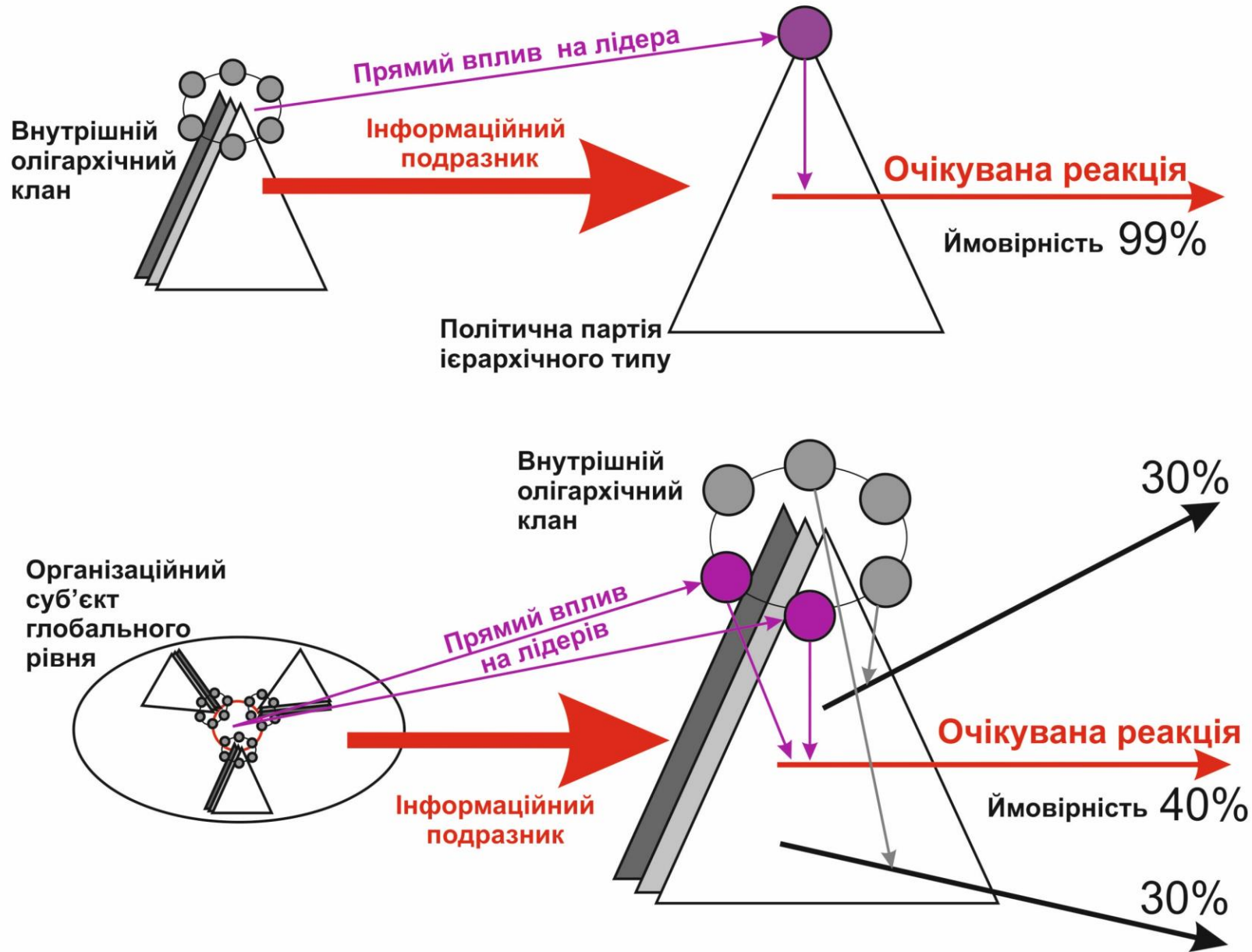
10. Рейдерство внаслідок відсутності реальних демократичних механізмів управління партією

Як утримати внутріпартійну демократію всупереч дії низки системних закономірностей концентрації влади?

Механізми зовнішнього управління ієрархічними партіями та внутрішніми олігархічними кланами зі сторони більш потужних політичних акторів

11. Зовнішнє управління за змістом внаслідок можливості отримання контролю над одним лідером зовнішніми суб'єктами

Як унеможливити зовнішнє управління політичними партіями?

Зовнішнє управління політичними партіями за структурою

ЗАГРОЗИ

З точки зору системного аналізу, об'єднання частин в систему породжує у неї якісно нові властивості, які не зводяться до властивостей її частин і які не обумовлюються ними. Ці нові властивості притаманні тільки самій системі й існують доти, поки система складає одне ціле. Система є щось більше, ніж проста сукупність частин. Якості системи, які притаманні лише їй, називаються емерджентними (виникаючими).

Джерелом, носієм емерджентних властивостей є структура системи: при різних структурах у систем, що утворені з одних і тих же елементів, виникають різні властивості.

Структура політичних партій визначається їхнім статутом.

Статут українських політичних партій затверджується відповідними органами державної влади України при їхній реєстрації.

Це міністерство не зареєструвало жодної партії зі статутом, у якому партійна структура є неієрархічною.

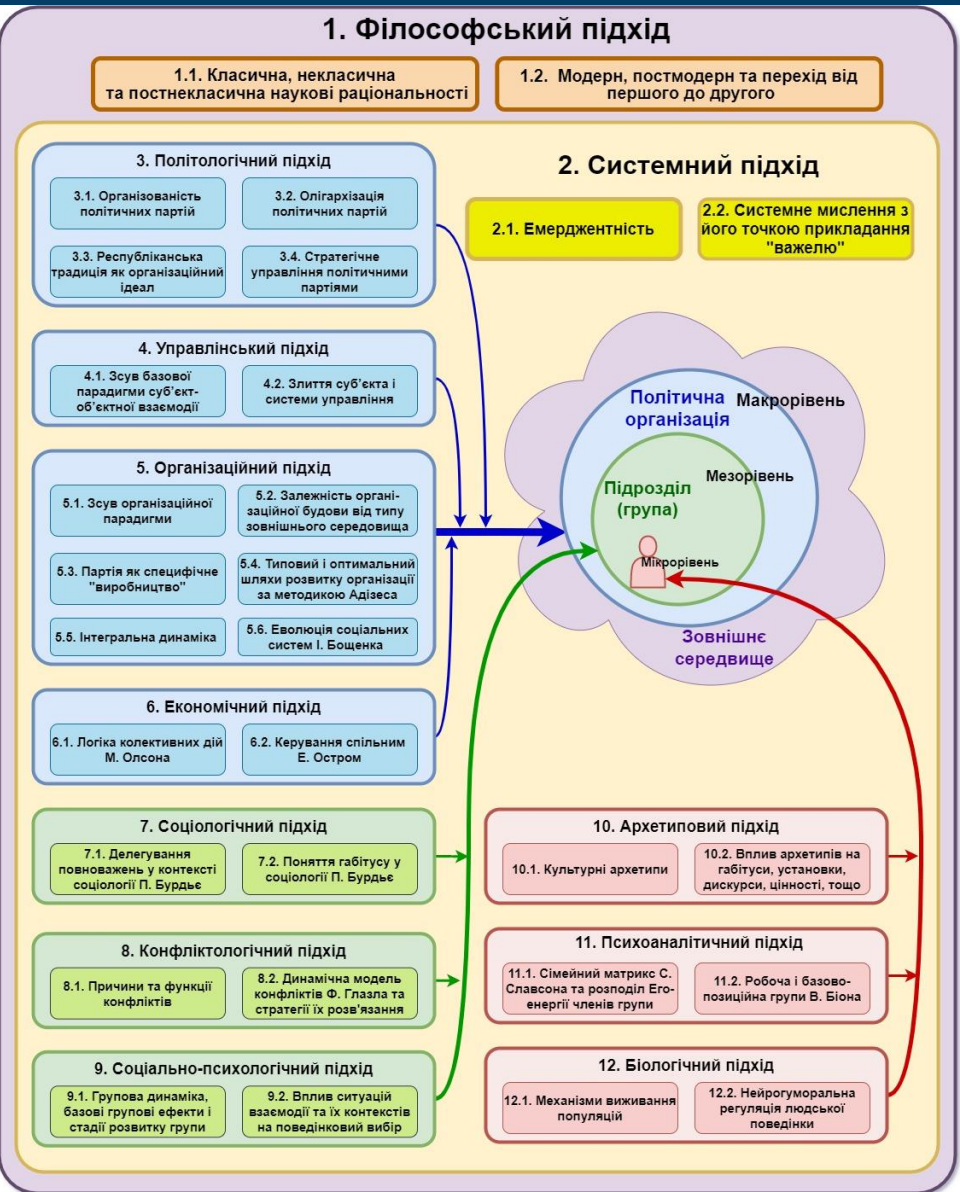
Таким чином, відповідні органи державної влади України здійснюють зовнішнє управління за структурою основними емерджентними якостями українських політичних партій і роблять їх завідомо недієздатними та неконкурентоздатними в актуальному турбулентному зовнішньому середовищі.

12. Зовнішнє управління за структурою зі сторони відповідних органів

державної влади

Як збудувати політичну партію із емерджентними якостями горизонтальної структури в таких умовах?

Концептуальна мережа для конструювання політичних партій нового покоління

Функціональна модель політичної партії

Подолання ризиків партійного будівництва виходить за рамки SWOT-аналізу і вимагає міждисциплінарного аналізу

Базові компоненти побудови політичних партій нового покоління
(визначені на основі розробленої концепції подолання представлених ризиків)

1. Принципи та цінності – відкритий «живий» перелік

Формування лідерами відкритого переліку принципів та цінностей, який буде безперервно доопрацьовуватися і гратиме роль еталону для перевірки на відповідність йому всіх рішень партійних підрозділів впродовж їх діяльності

2. Суб'єкт партії - велика група, що здатна чисельно зростати

Вибір лідерами у якості Суб'єкта партії відкритої великої групи, яка є інтегрованою у власний об'єкт управління – суспільство і здатна до самовідтворення та утримання своїх початкових якостей у процесі чисельного зростання шляхом залучення найактивніших громадян крізь нечітку і розмиту межу між партією і суспільством

3. Методологія діяльності – стратегічне управління

Вибір лідерами методології діяльності - стратегічного управління зовнішнім середовищем і самою партією, яке включає комплексне стратегічне планування діяльності різнорівневих підрозділів та реалізацію ними вироблених планів

4. Методика колективної діяльності – динамічна мережа

Вибір лідерами методики безконфліктної колективної роботи членів партії в динамічній мережі для партійних підрозділів усіх рівнів як основи їхньої самореконструкції та розподіленого (партисипативного) управління

**Проведений
аналіз**

дозволив

**розробити
концепцію**

подолання

розглянутих

ризиків

і визначити

наступні базові

компоненти

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Тарас Плахтій, незалежний дослідник
у сфері теорії політичних організацій

taras.plakhtiy@gmail.com

<https://tarasplakhtiy.wordpress.com/>

+38 050 317 37 01

+38 097 539 72 68